

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus:

Je čas zasadit ukrajinskou krizi do širšího kontextu

Jan Skopec:

Loňské hospodaření státu – žádný důvod k radosti

Otázka IVK: Vyvolají řecké volby v Evropě dominový efekt? (**Václav Klaus, Alexandr Tomský, Jiří Weigl, Petr Mach, Ivo Strejček, Petr Hampl, Ladislav Jaki, Ondřej Krutílek, Daniel Kaiser**)

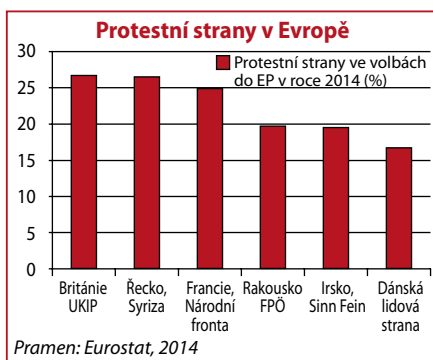
Tomáš Břicháček:

Recenze – Petr Fiala:
Na konci bezstarostnosti

Václav Klaus:

Zápis ze sedmých Hovorů na Hanspaulce

ÚNOROVÝ GRAF IVK

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 23. 2. 2015

Je čas zasadit ukrajinskou krizi do širšího kontextu

Václav Klaus

Když jsem byl požádán, abych na letošním kongresu promluvil na téma Ukrajiny, váhal jsem se svým souhlasem, jakkoli je to pro mne velké, snad největší téma současnosti. Jsem si totiž dobře vědom toho, že mé názory jsou mimo „mainstream“, a že zde nemusí být příliš vítány. Věděl jsem i to, že zde budou přítomni skuteční znalci Ukrajiny a dokonce řada insiderů, počínaje prezidentem Juščenkem, kterého jsem před necelými deseti lety v jeho úřadě při státní návštěvě v Kyjevě navštívil. Nechci také předstírat, že jsem specialistou na Ukrajinu, že jsem člověkem, který by každodenně sledoval tamní vývoj situace.

Souboj o dominanci v Evropě

Pozvání jsem se rozhodl přijmout hlavně proto, že se domnívám, že naše současná debata vlastně není o Ukrajině. S postupem času mi začíná být stále víc jasné, že v takzvané ukrajinské krizi nebo – jak je to stále častěji interpretováno – v ukrajinsko-ruském konfliktu, jde vlastně o něco jiného. Ukrajina je – a to si nezaslouží – „pouze“ místem, kde se dnešní, daleko obecnější a velmi vážná krize projevuje nejviditelněji a kde jsou kvůli tomu lidé zabíjeni. V počtu daleko větším než před dvěma týdny v Paříži. Mluvíme o evidentní krizi Západu, jejíž rozsah a hloubku si stále ještě nechceme přiznat. Snažíme se ji zakrývat o to větší expanzí našeho pojetí světa, našich hodnot, našich geopolitických ambicí, čímž vytváříme nová ohniska napětí. Ukrajina je jedním z nich.

Chtěl bych být dobře pochopen. Na straně jedné jistě platí, že krize na Ukrajině existuje a že má primárně svůj domácí původ. Byla vyvolána evidentním nezdarem této země úspěšně zvládnout přechod od ko-

munismu ke svobodě, pluralistické parlamentní demokracii a tržní ekonomice a stejně tak nezvládnutím přeměny z pasivní role pouhé administrativní jednotky totalitárního sovětského impéria k vlastní státnosti a suverenitě. Jeví se mi to tak, že Ukrajina v tomto ohledu selhala více než kterákoli jiná země střední a východní Evropy.

To asi nemůže být popřeno, i když je na místě otázka, zda to bylo – vzhledem k daným okolnostem – nevyhnutelné a ne alespoň, zda je to omluvitelné a vysvětlitelné. Je nesporným faktem, že tato rozsáhlá – v evropských poměrech – země ve svých dnešních hranicích vznikla uměle, že byla po celou dobu své existence vnitřně rozpolcena a že vždy měla velmi malou vnitřní koherenci, a to i před zahájením protestů na Majdanu. To samozřejmě nemohlo ne být vážnou překážkou úspěšného průběhu transformačního procesu.

Na straně druhé je stejně tak zřejmé, že je dnešní ukrajinská krize zásadně ovlivněna, ne-li přímo řízena ze zahraničí. Řekl bych to tak, že původně domácí problém byl transformován v souboj o dominanci v Evropě (a vůbec ve světě) a ve střet slábnoucího Západu se stále více sebevědomým Ruskem. Ukrajinci se dostali do špatné pozice, v níž jsou pouze nástrojem či objektem. Nevím, jsou-li si toho vědomi? Aspoň jejich politické a intelektuální elity? Nejsem si tím jist.

Musím se přiznat, že jsem byl při všech summitech EU a NATO, kterých jsem se v posledních letech zúčastnil, vždy nervózní, když začala debata o členství Ukrajiny v těchto dvou západních organizacích a když jsem slyšel argumenty pro a proti. Dramatický večer a noc na bukurešťském summitu NATO v roce 2008 (o členství Gruzie, Ukrajiny a Makedonie) si dobře pamatuji. I tam jsem byl přesvědčen o tom, že to nutí Ukrajinu k předčasnému rozhodnutí, zda země patří k Západu nebo Východu, a že právě to je nejjistější cestou, jak ji rozbit. Před rokem, v únoru 2014, jsem to formuloval zcela jednoznačně: „Dát Ukrajině volbu mezi Východem a Západem znamená ji zničit. To přivede zemi k neřešitelnému konfliktu, který nemůže nemít tragický konec.“[1] Přesně to se odehrává před našima očima. ▶

* Projev na panelu „Evropa, Ukrajina a Rusko“, Vienna Com.Sult Congress, House of Industry, Vídeň, 20. ledna 2015. Překlad autora z anglického originálu.

Geopolitická hra

Současná geopolitická „hra“ začala tak nativně oslavovanými „barevnými“ revolucemi v některých zemích bývalého Sovětského svazu (a v některých arabských zemích), které často znamenaly vývoz demokracie a západního pojetí lidských práv do nepřipravených, od Západu geograficky vzdálených, kulturně i civilizačně odlišných teritorií. Musím se přiznat, že jsem zárodek dnešních ukrajinských problémů viděl již při – pro mne nejasné a nepřesvědčivé – „oranžové revoluci“ v roce 2004, tehdy nekriticky velebené Evropou a Amerikou. Ta však byla jen zčásti autentickým domácím politickým povstáním, z větší části byla z vnějšku organizovaným vývozem demokracie jako cesty k získání geopolitické výhody (a snad i pokusem o přehlušení vlastních problémů Západu).

Ukrajina byla ponížena do role nástroje v této daleko větší hře, v souboji se silicím Ruskem. Otázkou je, jak z toho ven. Posledních patnáct měsíců ukazuje, že další pokračování krize neúnosně zvyšuje její

náklady, prohlubuje rozpolcenost země a zesiluje míru její destabilizace. Díváme-li se na vývoj na Ukrajině bez předsudků a s otevřenými očima, musíme dojít k závěru, že se Ukrajina ocitla v pasti měnící se geopolitické situace a že Rusko – naproti tomu – díky této změně nachází svou novou identitu (nebo přinejmenším posiluje svou starou). Mění se situace je do značné míry produktem problémů Západu, jeho ztrácející se identity, jeho ekonomické stagnace, jeho kulturního a civilizačního úpadku.

Ukrajina se ocitla v pasti měnící se geopolitické situace.

Mám strach, že Ukrajina, resp. její dominantní politické síly stále riskantně spoléhají na nějakou budoucí vnější intervenci a nehledají domácí politická řešení. Nepřicházejí s žádnými kompromisy, které by mohly nabídnout lidem ve východní části své země, aby získaly jejich důvěru. Spoléhají na represí a na nerealistická očekávání

západní ekonomické a vojenské pomoci. Ta nepřijde.

Není jiné cesty z této pasti než jednání a kompromisy. Udržovat dnešní stav věcí nemůže být v zájmu ani Ukrajiny, ale ani Ruska, ani Západu. Z dlouhodobého hlediska ztrácíme my všichni.

Vývoj na Ukrajině a kolem Ukrajiny přispívá i k destrukci dnes existujícího, jakkoli nedokonalého systému mezinárodních vztahů a vede k tomu, že se ztrácejí cesty k řešení dalších aktuálních problémů současnosti – jako je např. situace na Středním Východě nebo jako jsou teroristické útoky v Evropě.

Mohu-li to shrnout: místo diskuse Ukrajiny a Ruska bychom měli diskutovat Evropu a Západ.

[1] K situaci na Ukrajině, politický komentář IVK č. 19, 21. 2. 2014, <http://www.klaus.cz/clanky/3524>.

Publikováno na serveru Týden.cz dne 20. ledna 2015.

NOVINKA

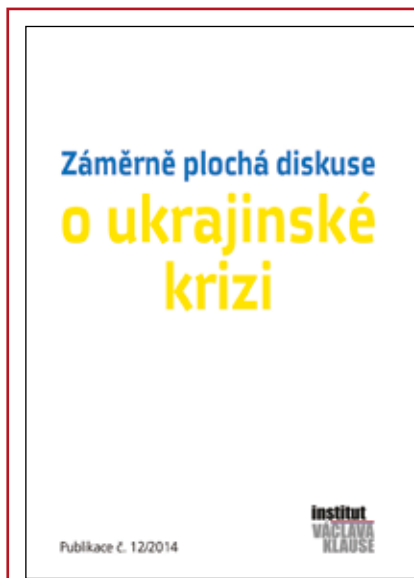

IVK nabízí publikaci č. 15/2015 „**IVK v roce druhém**“, která shrnuje texty spolupracovníků Institutu Václava Klause ve druhém roce své činnosti. Sborník pokrývá témata jako čtvrt století od pádu komunismu, Evropská unie a Evropa, ukrajinská krize, mezinárodní politika, domácí politika, ekonomika, dějiny a boj proti sociálnímu inženýrství.

280 stran, 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

NABÍZÍME

Institut Václava Klause nabízí sborník „**Záměrně plochá diskuse o ukrajinské krizi**“ (2014). Těžiště publikace tvoří základní text **Václava Klause** a **Jiřího Weigla** „Zabraňme zplošťování debaty o Ukrajině“. V dalších částech najde čtenář politické komentáře IVK k ukrajinské krizi a další články **Jiřího Weigla**, **Petra Hájka**, **Václava Vlka staršího** a **Tomáše Haase**. Publikaci doprovází krátké shrnutí.

70 stran, 50 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

Loňské hospodaření státu – žádný důvod k radosti

Jan Skopeczek
Institut Václava Klause

Publikované výsledky hospodaření státního rozpočtu za uplynulý rok naplnily nadšením vládní koalice, zejména ministra financí, a část mediální scény do té míry, že jsme mohli slyšet slova o nejlepším výsledku hospodaření státu za mnoho uplynulých let, o změně trendu nebo dokonce o účinnosti opatření ministra financí souvisejících se snahou vybrat více daní. Taková radost a chvála při pohledu na výsledek hospodaření státu za uplynulý rok ale oprávněná není a žádný důvod se radovat neexistuje.

Obrovské schodky

Skončí-li hospodaření státu se schodkem ve výši 77,8 mld. Kč v roce, ve kterém naše ekonomika podle odhadů rostla o 2,2 %, pak odmítám o jakémkoliv úspěchu hovořit. Snaha tento výsledek prodávat za úspěch jen ukazuje na pokřivené vnímání a pohled na veřejné finance, který se za ta dlouhá léta deficitního hospodaření u nás vžil. Místo radování se bychom měli diskutovat, jak je možné, že v době ekonomického růstu máme tak obrovské schodky, kdo

tuto hrůzu způsobil a co s tím dělat, aby se neopakovala. Neexistuje přeci žádná ekonomická poučka, žádná ekonomická teorie, které by takové chování ospravedlňovaly.

Závďavek k nepatřičnému nadšení ohledně výsledku státního rozpočtu poskytl rozdíl mezi plánovaným a výsledným schodkem. Zatímco rozpočet byl schválen s deficitem 112 mld. Kč, ve finále skončil s deficitem 77,8 mld. Kč. Tento rozdíl ale nelze v žádném případě vysvětlit odpovědným či šetrným hospodařením vlády. Vysvětlení tohoto rozdílu tkví jinde a je poměrně triviální. Rozpočet se totiž sestavoval při odhadu růstu české ekonomiky ve výši 0,8 %, zatímco podle posledních odhadů rostla ekonomika v minulém roce o více jak 2 %. Jinými slovy počítali tvůrci rozpočtu s nižší výkonností naší ekonomiky a tomu i přizpůsobili nižší odhad daňových příjmů a naopak vyšší odhad veřejných výdajů. Tím, že ekonomika naštěstí rostla více, poskytla oproti plánům ministrovi financí desítky miliard navíc a menší tlak na straně výdajů.

Konkrétně vláda utržila na daních o 35,6 mld. Kč více, než jak byl státní rozpočet schválen a dokonce o 42 mld. Kč více oproti roku 2013. Naproti tomu výdajová strana už tak pozitivní výsledek nepřinesla. Výdaje státního rozpočtu byly o 1,4 mld. Kč vyšší, než jaké byly v původním návrhu rozpočtu schváleny. Mluvit tedy o jaké-

koliv úspoře je neakceptovatelné, zvláště srovnáme-li to se skutečnými výdaji za rok 2013, které byly o 38,5 mld. Kč nižší. A to srovnáváme růstový rok 2014 s rokem 2013, kdy jsme se nacházeli v recesi. To je snad dostatečnou vizitkou o kvalitě hospodaření v roce 2014.

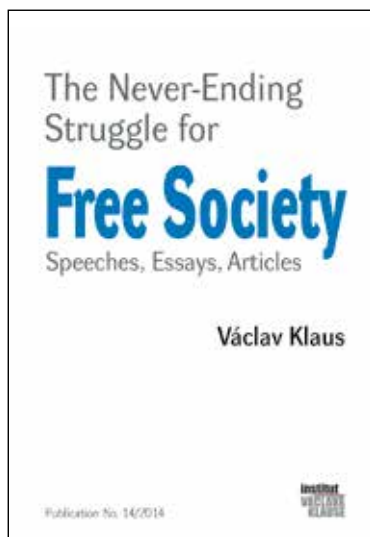
Krátkozraký přístup

Naše veřejné finance jsou dlouhodobě deficitní, strukturálně nemocné a nikdo rozumný od této vlády nečekal, že z roku na rok budeme mít rozpočet vyrovnaný. Nicméně připravit na následující rok, kdy opět čekáme růst, rozpočet s plánovaným schodkem 100 mld. Kč ukazuje, že je stav veřejných financí naší vládě lhostejný a že nemá ambici s ním cokoli dělat. Je to samozřejmě krátkozraký a nebezpečný přístup.

Snad nikdo nemůže brát vážně ani Babišovo „snižování“ státního dluhu, které je pouhou účesnou operací, kdy se na financování deficitů používají peníze institucí veřejného sektoru, které je zrovna aktuálně nepotřebují, či se rozpouští rezerva získaná z dřívější emise státních dluhopisů. Ta rezerva, která měla sloužit státu v době, kdy by úroky našich státních dluhopisů na mezinárodních trzích vyskočily, a pro stát by bylo nevhodné v takové chvíli k emisi dalších dluhopisů přistoupit.

Echo24.cz 11. 1. 2015

NABÍZÍME

Institut Václava Klause nabízí knihu Václava Klause „**The Never-Ending Struggle for Free Society**“ (2014), která shrnuje anglické projevy, eseje a články bývalého prezidenta od roku 2012 do současnosti. První kapitola se zabývá svobodou a demokracií. Druhá část analyzuje Evropskou unii bez iluzí. Třetí kapitola zkoumá ekonomickou transformaci. Čtvrtá kapitola diskutuje globální oteplování. Pátá kapitola nabízí úvahy o současném světě. Unikátní kniha, která vychází v tištěné i elektronické verzi.

288 stran, 200 Kč

IVK nabízí knihu Stanislavy Janáčkové „**Peripetie české ekonomiky a měny, aneb nedejme si vnutit euro**“ (2014). Autorka zkoumá úlohu koruny při zrodu tržní ekonomiky v ČR, všímá si osudů koruny v momentu rozpadu ČSR, zabývá se korunou v post-transformační fázi, zejména měnovou krizí roku 1997 a cílováním inflace. Dostává se až k otázce naší přípravy na vstup do EU a k závazku přijmout euro. To ji vede k debatě o finanční krizi a o krizi eurozóny a hlavně o problémech dnes stagnující české ekonomiky. Předmluvu napsal Václav Klaus.

108 stran, 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

OTÁZKA IVK

Vyvolají řecké volby dominový efekt?

Václav Klaus

Velká očekávání byla na přelomu letošního roku spojena s řeckými parlamentními volbami. Politici a média připravovali evropskou veřejnost na velké drama. Výsledek voleb – výrazné vítězství Syriza – navíc přesně potvrdil jejich nejčernější představy. Přesto žádné drama nenastalo. Jsme pár dní po volbách a – v rozporu s všeobecným očekáváním – nastal relativní klid. Můj odhad je, že bude všechno daleko méně dramatické, než se čekalo.

Evropská unie Řecko z peněz daňových poplatníků určitě pomůže, jakkoli se stále zaříkává, že nikoli. V řadě komentářů se už nikoli náhodou začíná připomínat, že v roce 1952 probíhající londýnská konference o odpuštění části německého dluhu vedla ke zkrácení tehdejšího dluhu Německa o 50 % a že zbývající splátky dluhu byly rozloženy na velmi přátelskou dobu následujících třiceti let. Mělo by se říci, že dluh byl odpuštěn zemi, která rozpoutala šílenou světovou válku a masové vraždění. Nic takového Řecko neudělalo. Řecko se „pouze“ dopustilo tragické chyby tím, že vstoupilo do eurozóny. Dnes hrozí, že udělá chybu druhou, pokud v eurozóně zůstane. To bude věst k prodloužení řeckého utrpení na další léta či desetiletí.

Mnozí spekulují i o vystoupení Velké Británie z EU. Nic takového neočekávám a zejména nevěřím, že to její dnešní premiér opravdu chce. Jeho výroky považuji za pouze taktické kroky k vyjednání si v Evropské unii určitých výhod (a za snahu současné vlády neztratit své euroskeptické voliče). Žádné změny v počtu členských zemí EU ani z důvodů vystupování, ani z důvodů vstupování neočekávám, i když bych proti němu nic neměl. Neznám žádné racionální vysvětlení, proč Bulharsko, Rumunsko a Chorvatsko v EU jsou, zatímco jiné země Balkánu nikoli. Současně jsem přesvědčen, že čím více zemí v Evropské unii bude, tím zřejmější bude – snad pro každého, kdo aspoň trochu přemýšlí – že jde o chybnou konstrukci a slepou uličku.

Alexandr Tomský
politolog

Dominový efekt řecká krize nespustí. Toho se obávali europolitici v letech 2010 i 2012. Nesplatitelné řecké dluhy, ač nafouklé půjč-

kami, se přestěhovaly z bank do eurovalu a ECB. Pro eurozónu jsou v podstatě zanedbatelné, ať už to dopadne jakkoli. Řecko je extrémním případem asymetrie společné měny, která prohloubila tradiční řeckou korupci a klientelismus. Všude ale působí obdobně: euro je buď nadhodnocené nebo podhodnocené. Monetární politika odlišné ekonomické cykly nemůže řešit.

Nechají-li europolitici Řecko zbankrotovat, prestiž eura utrpí (mělo být věčné, je i podmínkou členství) a státy Unie mimo eurozónu získají legitimitu. Finanční trhy ztratí víru v jeho nerozbornost a budou v takovém případě ostřeji sledovat rostoucí dluhy Portugalska, Španělska i Itálie a promítne se to i do ratingu.

Řecká krize je hlavně politická, a pokud budou splátky Řecko zvýhodněny, budou se muset odpustky vztahovat i na Portugalsko a Španělsko, jinak jejich vlády smetou podobné antiestablishmentové strany. Podemos už ve Španělsku vítězí, byť na velkou koalici centristických stran ještě nestačí. Německo se svými satelity další odpustky připustit nemůže. Muselo by svou nepřesnou smlouvu s eurem opustit (AfD).

Euro ale teď trápí nejvíc Italy, opozice uvažuje o paralelní měně. Deflační politika ukázala, že integrace (jednotná míra) nefunguje a vyvolala protestní nacionálně-socialistické antikapitalistické strany zleva i takzvané zprava. Většina občanů podle všech průzkumů by si přála reformu Unie (omezit Brusel) a extremisty odmítá. Momentální politická třída všech vlád je ideologická, legislativa Unie zafixovaná (unijním soudním dvorem) a zpátečku zařadit nehodlá a snad ani nemůže připustit omyl federalismu. Řecko je jen extrémní symptom integrační krize. Evropský revoluční kvas a rozvrat bude pokračovat a euro rozloží.

Jiří Weigl
výkonný ředitel
Institutu Václava Klause

Výsledek voleb v Řecku – tj. vítězství krajně levicové strany Syriza – je jasným projevem ekonomické a společenské krize, do níž členské státy EU postupně upadly. Obecným trendem v mnoha dalších zemích EU je a bude přesun voličských sympatií k radikálním stranám na levé (Španělsko) či pravé (Francie aj.) straně politického spektra a z toho plynoucí narůstání antagonismů uvnitř EU.

Katalyzátorem tohoto vývoje je především euro, které je pro slabší ekonomiky příliš drahé, likviduje jejich konkurenceschopnost a neumožňuje devalvací. Pokusy řešit

tento problém tzv. vnitřní devalvací (pokles mezd, sociálních dávek atd.) eskalují společenské napětí, které ohrožuje dosavadní establishment. Dalšími obdobně působícími faktory jsou nezvladatelná imigrace a multikulturalismus a evropská byrokracie.

Nevím, zda lze očekávat dominový efekt řeckého příkladu, ale jsem přesvědčen, že politické scény velkého počtu členských zemí EU čekají v blízké budoucnosti silné otřesy a radikální proměna. To bude mít nevyhnutelný dopad na evropskou politiku jako takovou. Sílí polarizace uvnitř EU a rozdílnost zájmů začíná ohrožovat pokračování dosavadního integračního směřování. Řecko je první vlaštkou ohlašující složitou budoucnost Evropy.

Petr Mach
poslanec Evropského
parlamentu

Řecké volby spouští velkou vlnu politických změn v Evropě. Na konci roku přinesou úspěch populistické levice volby ve Španělsku. V Itálii je populární Hnutí pěti hvězd a ve Francii Národní fronta. Končí doba, kdy v evropských zemích pohodlně vládli tradiční konzervativci se socialisty. Nová řecká vláda není svázána konvencemi stran establishmentu a přináší nový vítr do evropské politiky. Když si odmyslíme levicové sliby o elektrině zdarma pro chudé, je dobrou zprávou touha nové řecké vlády hospodařit s vyrovnaným rozpočtem.

Hlavní pozitivum změn je ale renesance demokracie. Voliči po dlouhé době vidí, že jejich hlas může přinést změnu. Evropu čeká nejen vlna politických změn, ale i další pokračování dluhové krize eurozóny. Pokud Evropská unie odpustí Řecku úroky a další dluhy, bude totéž chtít Španělsko. Nacházíme se na počátku velkého politického přerodu Evropy.

Ivo Strejček
člen správní rady
Institutu Václava Klause

Řeční voliči v lednových volbách podpořili tamní radikální levicové uskupení Syriza nejméně ze dvou důvodů: (1) z touhy po změně plynoucí z přesycení dvěma hlavními politickými stranami (socialistickým Pasokem a lidoveckou Novou demokracií), jež nesmyslně zavlekly Řecko do eurozóny, (2) zřejmě z odporu proti opatřením, které na Řecko uvalila eurozóna s cílem euro v Řecku zachránit. ▶

Za příčinu řeckých problémů, frustrace i utrpení, jež vyústily v radikalizaci tamních voličů, však nemohou být považovány úsporné programy importované tzv. Trojkou (EK, ECB a MMF). Dominantní příčinou je fakt, že se Řecko vzdalo vlastní měny a nechalo se připoutat k euru, aniž by reálně splňovalo základní ekonomická kritéria podmiňující takové rozhodnutí.

Euro způsobilo obdobné hospodářské katastrofy i v jiných zemích. Proto zřejmě i v nich dojde k politickým změnám ne nepodobným té řecké. Španělské levicové hnutí Podemos, tolik sympatizující se Syrizou, suverénně vede v tamních průkumech veřejného mínění a dá se očekávat, že v letošních komunálních, regionálních i parlamentních volbách ve Španělsku uspěje. I španělské, portugalské, italské a koneckonců francouzské hospodářské problémy jsou důsledky faktu, že se tyto země vzdaly svých národních měn – tedy národních měnových kurzů, jež by jim dovolovaly pružnější změny vlastních hospodářských politik.

Euro bylo od počátku katastrofou nejméně pro celé jižní křídlo EU, a proto si nemyslím, že výsledky řeckých voleb lze pokládat za počátek dominového efektu. Řecko nebylo a není první dominovou kostkou. První dominovou kostkou byl sám politický projekt společné evropské měny.

Obávám se, že euro je a bude příčinou radikálního překreslení politických map v mnohých zemích, které do tohoto projektu nikdy patřit neměly, ale osudově do něj zabředly. To, co může připomínat dominový efekt, budou časová zpoždění politických změn podle toho, kdy v té které zemi bude docházet k volbám.

Petr Hampl
sociolog

Volební vítězství řeckých komunistů je součástí stejného trendu jako radikální posilování podobné strany ve Španělsku, ale také jako úspěch UKIP, Národní Fronty, rakouských Svobodných, Pravých Švédů a dalších. Dokud se díváme tradiční optikou levice – pravice, nemusíme si takového trendu všimnout, přesto je to trend masivní.

Dosavadní politické rozdělení, v němž na jedné straně stály různé typy socialismu a proti ní různé liberální či konzervativní proudy, souviselo se sociální strukturou, v níž byly dvěma rozhodujícími silami podnikatelé a zaměstnanci, později pak soukromý versus státní sektor. Jenže dnešní společenské rozdělení vypadá jinak. Na jedné straně příslušníci státně-byrokratických a korporátních elit a na ně navázaných neziskových organizací. Spojují je vysoké mentální schopnosti, dobré vzdělání, mezinárodní přístup a obrovská kreativita

při vytváření inovativních způsobů dobývání renty. Proti nim stojí nová nižší třída – tedy běžní lidé, kteří se žijí svou prací a nemají dostatečný osobní kapitál potřebný pro získání přístupu mezi elitu.

Mimochodem, z hlediska příslušníka nadnárodní byrokratické elity je skutečně optimální měnovou oblastí celý svět. A protože takový příslušník elity téměř nepříjde do kontaktu s lidmi jiných vrstev, může snadno nabýt dojmu, že neexistuje nikdo, pro koho by tomu bylo jinak.

Změna sociální struktury má dopad i na politickou scénu. Tradiční politické strany s profesionálními politiky a byrokratickými aparáty se najednou všechny ocitly na jediné straně. Není žádný významný rozdíl mezi vzděláním, osobními postoji a zájmy funkcionáře komunistické a křesťansko-sociální strany. A naopak postupně vyrůstají nové strany a hnutí navázaná na novou nižší třídu. Nejspíš zjistíme, že v řadě oblastí praktické politiky je mezi Syrizou a UKIP překvapivě malý rozdíl. Nevím, zda můžeme hovořit o dominovém efektu, ale zcela se nejedná o jednorázovou záležitost jedné evropské země.

Ladislav Jakl
Institut Václava Klause

Otázku, zda výsledek řeckých voleb způsobí dominový efekt v eurozóně nebo v celé EU, lze chápat za mnoha hledisek. Dvě z nich jsou ta hlavní.

Můžeme otázku pochopit ve smyslu, zda i v dalších zemích mohou pod vlivem Řecka zásadně posílit protestní a protibruselské, popřípadě krajně levicové strany. Ano, to mohou. A někde mohou i vyhrát. Analýza, do jaké míry k tomu dojde pod vlivem dosavadní krize evropské integrace (tedy zda to budou řečtí sourozenci ze stejné bruselské matky), nebo přímo pod vlivem úspěchu Syrizy (tedy zda to budou řecké děti), bude dost obtížná, oba vlivy nelze od sebe odseparovat.

Ale řecký precedens fungovat může, zvláště když budou řečtí vyjednavci v prvních měsících úspěšní. Praktický dopad na evropskou politiku bude ale daleko menší, než se leckdo těší nebo bojí. Až tyto protestní strany převzou zodpovědnost a až se stanou terčem tlaku a uplácení od euroelit, zjistíme, že se předvolební rétorika nakonec nebude jíst tak horká, jakou ji dnes slyšíme.

Otázku můžeme pochopit ale i tak, zda výsledek řeckých voleb může dominovým efektem skáčet euro, vést k útěku několika zemí z eurozóny a nakonec k pádu celého projektu nebo k jeho zredukování na tvrdé jádro vzájemně kompatibilních šesti, sedmi ekonomik. Zde soudím, že k tomuto dominovému efektu nedojde. Na jeho počátku

by musel být dnes často zmiňovaný grexit. A ten se nestane.

Proč si to myslím? Euro je politickým projektem. Byl od počátku nástrojem k protlačení politické unie, tedy vyššího stupně unifikace a centralizace EU. Jeho architekti a podporovatelé ho proto nikdy nebudou hodnotit jen, a dokonce ani především podle ekonomických kritérií. Zdá se vám euro jako neúspěšný projekt? Pak jej mylně chápete jako projekt ekonomický. Ve skutečnosti je projektem úspěšným, protože slouží tomu, čemu sloužit měl: centralizaci moci.

V tomto smyslu ho žádná krize neohrožuje, nýbrž posiluje, protože je zámkou k dalšímu utažení šroubů. Ano, kancléřka Merkelová a další vládcí EU budou pro své domácí publikum adresovat Řecko různá ultimáta, ale nikdy je nesplní. Moc něco stojí, ať už investujete do válek, nebo do uplácení kverulujících vazalů. Vítězové řeckých voleb v mnohém ustoupí a tam, kde jim to tlak veřejnosti nedovolí, zafunguje eurounijní (hlavně německý) měšec. Grexit nelze připustit, už proto, že by byl pro Řecko úspěšný.

Takže si myslím, že z řeckého mraku moc pršet nebude. Ale buďme rádi za tu novou vlnu debaty o euru a evropské integraci, kterou řecké volby přinesly.

Ondřej Krutílek
analytik evropské
legislativy, B&P Researcha

V Bruselu, přinejmenším v institucích EU, určitá nervozita z toho, co bude, nepochybně panuje. S výjimkou aktivit Evropské centrální banky se ale zatím projevuje spíše nepřímo. Kupříkladu tím, že Junckerova Komise se snaží předkládat výrazně méně (kontroverzních) legislativních návrhů, než tomu bylo za Barrosa - aby členské státy nedeřádila dalšími novými požadavky, jež mohou v domácí politice vyvolávat (další) odstředivé tendence. Otázkou samozřejmě je, zda to může stačit.

Na místě je spíše skepse, přestože osobně nepatřím mezi zastánce názoru, že EU vždy byla žábou na prameni a bez ní by bylo líp. Důvodem k obezřetnosti je například fakt, že mnohé legislativní texty v sobě mají zakódován fakticky automatický (a bohužel časový) revizní mechanismus. Pak je tady přijímání rozhodnutí na úrovni nikomu neodpovědných výborů (komitologie) nebo neřízená střela v podobě unijního Soudního dvora.

Shrnuto a podtrženo: i když se EU nakonec přece jen pokusí stáhnout do pozadí, nemusí jí její defetistická taktika - ke škodě Evropy jako celku - vyjít. Nehledě na to, že vzniklé vakuum rozhodně zaplní někdo jiný. Například dobře motivovaná fronta těch, jimž Brusel v posledních letech pořádně šlápl na kuří oko. ▶

Daniel Kaiser
publicista

Existují předpoklady pro to, aby se finále katarze řecké krize nějak přeneslo i za hranice Řecka. Za prvé v Řecku skončila éra předklonu vůči Evropě. Syriza se jen těžko bude moci spokojit s kosmetickými ústupky, při nichž by naordinovaný úsporný program zůstal zachován. Byla by to jasná zrada na voličích ve chvíli, kdy je řecká společnost rozčilená.

Stejně tak málo vstřícnosti je ve zbytku eurozóny vůči Aténám. Platí to nejen pro

germánský sever, ale dnes paradoxně i pro ostatní podobně postižené státy jižního křídla eurozóny. V těch všech kromě Řecka jsou dnes u moci garnitury zkompromitované účastí v experimentu Angely Merkelové sestávajícím z úsporného programu, který se musel obejít bez devalvace a bez odpuštění dluhů. Merkelovský experiment v Řecku selhal, což je po pěti letech masové nezaměstnanosti a bez vyhlídky na solidní růst prokazatelný fakt. Pro španělského premiéra Rajoye, v menší míře i pro jeho kolegy v Římě nebo v Lisabonu, je věcí politického přežití, aby Tsipras narazil. Oboustranná neochota k ústupkům by logicky měla vést k odchodu Řecka z eurozóny.

Netroufám si teď odhadnout, zda a kdo by následoval. Zlomový bude ale odchod

Řecka, i kdyby to Řeckem skončilo. Dosud vždycky byly od chvíle, kdy se evropská integrační karavana vydala na pochod, spory o správnost vytyčeného směru bezpředmětné. Toto by po desetiletích neustálé integrace do zeměpisné šířky i do téměř každého oboru lidské činnosti byl první velký dezintegrační moment. Na grexitu by bylo dobré to, že evropská integrace přestane vypadat nezvratně a fatálně.

Riziko naopak je, že čeští eurooptimisté, kteří nás přese všechno dění posledních pěti let i nadále chtějí dovést do eurozóny, zneužijí případu Řecka ve svůj prospěch. S každým dalším odpadlým státem Jihu budou znovu tvrdit, že čím severnějšího charakteru eurozóna nabude, tím logičtější je pro nás coby sousedy Německa v ní být. ■

RECENZE – PETR FIALA: NA KONCI BEZSTAROSTNOSTI

Tomáš Břicháček,
právník a publicista

Jednou z letošních novinek v oblasti politické literatury je kniha „Na konci bezstarostnosti“ od Petra Fialy (Brno, Barrister & Principal, 2015). Renomovaný politolog a předseda ODS se v ní jednak vrací ke svému tradičnímu tématu krize Evropy a evropské integrace, jednak se zabývá českou zahraniční politikou na pozadí nynější války na Ukrajině a sílícího islamistického terorismu na Blízkém východě.

Evropská integrace

Profesora Fialy si mnozí vážíme jako vynikajícího analytika, který dokáže přesně vystihnout podstatu problému, a jako člověka obdařeného schopností formulovat myšlenky tak, že vytvářejí hotový politický program. Platí to na příklad jmenovitě pro jeho stati týkající se evropské integrace, demokratické politiky nebo konzervatismu. Byly tedy jistě dobré důvody pro to těšit se na jeho novou publikaci. Bohužel, po jejím přečtení se nemohu zbavit dojmu, že autor tentokrát zůstal pod laťkou, kterou sám nastavil. Úroveň obsahu se zdá být značně kolísavá. Kniha má místa velmi silná, ale také nemálo vyloženě slabých. Pocity a hodnocení čtenáře mohou mít dosti dobře průběh sinusoidy.

Fiala se drží v plné formě v partiích zaměřených na současný stav Evropy, respektive Evropské unie a náš poměr k ní. Zde potvrzuje své schopnosti analýzy a kritiky i důkladné a přesvědčivé argumentace, zde si zachovává pragmatismus a nadhled.

V dnešní Evropě se podle autora „pod uklidňujícím příkrovem blahobytu, které-

ho si užíváme v historicky neobvyklé míře, ... stále zřetelněji rysují praskliny, napětí a vlny neklidu,“ přičemž „nyní již ani ti nepřesvědčenější sociální liberálové a eurooptimisté nedokáží předstírat, že je vše v pořádku“. Evropa upadá „stále více do začarovaného kruhu svých nových ideologií, postmoderní bezstarostnosti a blahobytu, jež udržuje už jen na úkor své budoucnosti.“ Jejimi základními neduhy jsou „nezvládnutá a stále méně odůvodnitelná integrace...“, která pozvolna rozrušuje nejen národní státy, ale i demokratickou politickou kulturu a ochromuje občanskou loajalitu, přebujelý sociální stát, na nějž nemáme dost prostředků, stárnoucí společnost, jež se reprodukuje jen přílivem přistěhovalců, které ale neumí dobře integrovat, vzrůstající dluhová, energetická a další závislost na nedemokratických mimoevropských státech, společná měna, která podvazuje hospodářství těch zemí, jež jsou ještě schopny mezinárodní konkurence.“

Profesora Fialy si mnozí vážíme jako vynikajícího analytika, který dokáže přesně vystihnout podstatu problému, a jako člověka obdařeného schopností formulovat myšlenky tak, že vytvářejí hotový politický program.

Fiala přináší řadu hodnotných postřehů k postupující centralizaci. Všimá si, že „většina opatření realizovaných formou zákonů a nařízení nevychází z rozpoznání problémů, z demokratického nastolování politické agendy, ale přichází z ‚Bruselu‘. Je výsledkem jakési vyšší vůle, která zdůvodňuje sama sebe.“ Jde o „samohybný proces, o sebestoprtování systému, kterému jsme dovolili, aby vznikl.“ Autor podotýká: „Jako by v samé povaze integrace byla zakódována snaha organizovat a řídit, jako by se

proklamovaná jednota v různosti měla postupně stále více proměňovat ve stejnost, která vyžaduje centrální rozhodování.“ Přitom „neexistující nadnárodní evropská demokracie oslabuje fungující demokracii evropských národních států. Za evropský řád nikdo nenese přímou politickou odpovědnost, ale také nikdo necítí skutečnou loajalitu k přijatým rozhodnutím.“ Fiala konečně zdůrazňuje: „Mnohem důležitější než to, jak Evropská unie překoná jednu ze svých dalších krizí, je to, aby snaha řešit agonií evropské politické integrace další centralizaci na dlouho nepoškodila naše křehké demokracie a neohrozila naši svobodu.“

Autor uplatňuje na otázky mezinárodní bezpečnosti a na členství v NATO odlišný metr než na EU.

Proti přijetí eura autor s důvtipem namítá: „Argument, že jsme se před deseti lety k něčemu zavázali, neobstojí před českými občany... Jako byste někomu před časem slíbili manželství, ale váš budoucí partner se mezitím stal alkoholikem, spustil se s jinými a ještě se zadlužil. V některých typech společnosti by vás rodiče asi stále do takového svazku nutili, v naší kultuře bychom si nejspíše řekli, že takový slib nebude rozumné dodržet.“

Pozitivně lze vnímat také autorem nastíněné obecné linie pro politiku ČR ve vztahu k Unii. Volá po „sebevědomém členství“ a říká: „K Evropské unii musíme přistupovat tak, že národní zájmy mají přednost před evropskými... Proevropské nekritické přijímání čehokoliv, co přichází z Bruselu, ohrožuje naše zájmy... Více než kdekoli jinde zde platí realistický pragmatismus, důsledné poměřování všech kroků národními zájmy.“ Správně uvádí, že „potřebujeme, aby čeští zástupci reprezentovali Českou

republiku v Bruselu, a ne Brusel v České republice.“

Česká zahraniční politika

Úroveň knihy se dramaticky propadá, jakmile se Fiala dostává k tématu současné české zahraniční politiky. Tady jako by jeho kvality analytika a kritika pohasly, mizí pragmatický odstup i snaha o pečlivou argumentaci. Čtenáře čeká dogmatická, frázovitá prezentace několika zjednodušených černo-bílých východisek, která se stále vrací v mnohačetných, časem už únavných variacích.

Úroveň knihy se dramaticky propadá, jakmile se Fiala dostává k tématu současné české zahraniční politiky.

Nejdůležitější z premis lze shrnout následovně: Zapravé, Západ je pod tlakem a v bezprostředním ohrožení. Na Blízkém východě bují islamistický terorismus, ale především vyvstává „východní nebezpečí“ v podobě Ruska, které „nechává navenek pronikat svoje tradiční imperiální instinkty“. Autor v souvislosti se situací na Ukrajině hovoří o „ruské agresi“, o „malé“ nebo „obnovující se studené válce“, o „rozpínavém charakteru putinovského režimu“.

Zadruhé, jedinou správnou odpovědí na tyto výzvy je „jasný a odhodlaný společný postup evropských zemí se Spojenými státy“. Vždyť přece „euroatlantické společenství v rámci NATO, a především spolupráce evropských demokratických států s USA, dlouhodobě zajišťuje Evropě mír... NATO pro nás bylo a je symbolem jistoty a zajištění naší bezpečné budoucnosti... Proto musíme být jednoznačnými zastánci společenství mezi Evropou a USA.“ Musíme „upevňovat euroatlantické společenství a jeho obrannou i politickou strategii“.

Zatřetí, Česká zahraniční politika „v kritické chvíli ztrácí svou orientaci, je nejasná, nekoncepční a pozvolna vede Českou republiku z náručí západních demokracií směrem k autoritativnímu východu.“ Neprojevujeme totiž dostatek nadšení a odhodlaní ve společném postupu proti Rusku, dostatečně nesouzníme se Spojenými státy a dalšími západními velmocemi, jsme váhaví a nedůvěryhodní spojenci. Navíc opouštíme tradiční důraz na prosazování lidských práv a demokracie ve světě. Takto by to dále nešlo. ČR „nemá jinou variantu než stát na straně západních demokracií, které ji neohrožují, jejichž „náruč“ nám vyhovuje, jichž jsme součástí a které jediné nám mohou společně zajistit bezpečnost.“ „Musíme viditelně stát na té straně barikády, která zajišťuje naši suverenitu a svobodu.“ V době malé studené války „nejde stát někde mezi“. „Členství v NATO nemůžeme brát jako samozřejmost, ale musíme do něj investovat. Alespoň tím, že budeme pro naše spojence i nadále spolehlivým partnerem.“ Není možné „dlouhodobě si hrát s důvěrou spojenců a respektem soupeřů“. „Tak se rychle začněme chovat racionálně a sledujme své národní zájmy“ - tj. sledujme linii západních velmocí!

Studenoválečnické brýle

Je zřejmé, že autor uplatňuje na otázky mezinárodní bezpečnosti a na členství v NATO odlišný metr než na EU. Zde nenajdeme žádné varování před nekritickým přijímáním čehokoliv, co přichází z Washingtonu, žádné volání po sebevědomém postoji a realistickém pragmatismu, a co hůř, ani žádné hlubší zamyšlení a vyvození důsledků, pokud jde o roli západních velmocí při vzniku dnešních ohnisek konfliktů, tj. při destabilizaci Ukrajiny i islámského světa. Jakkoli Fiala na jednom místě říká, že „sentiment do mezinárodních vztahů nepatří“, obávám se, že sám mu mohutně podléhá. Má na očích brýle zaníceného „euroatlantistu“ a studenoválečnictví, skrze jejichž silně

zabarvená skla nevidí, že svět už je dávno někde jinde, než byl před pětadvaceti a více lety. Nevšímá si ani, že produktem jeho stylistického umu, nesnoubí-li se s analýzou a kritikou, jsou angažované ódy v duchu „Se Sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak!“, jen s obrácenými proměnnými.

Nelze akceptovat jeho automatické, bezmyšlenkovité přejímání postojů západních velmocí, jednostrannou interpretaci války na Ukrajině a vyhraněně konfrontační postoj vůči Rusku.

Fiala má jistě pravdu, když v závěru uvádí, že „potřebujeme koncepční, jednotnou, srozumitelnou, dlouhodobou zahraniční politiku“, těžko však přijmout jím nastíněné pojetí obsahu této politiky. Zejména nelze akceptovat jeho automatické, bezmyšlenkovité přejímání postojů západních velmocí, jednostrannou interpretaci války na Ukrajině a vyhraněně konfrontační postoj vůči Rusku.

V posledních dvou desetiletích jsme byli svědky dlouhé řady vojenských akcí a jiných způsobů vměšování západních velmocí, resp. NATO vůči různým státům. Většina těchto zásahů byla velmi sporných, s chatrným odůvodněním, nezřídka v rozporu s mezinárodním právem, s katastrofálními následky (mj. Jugoslávie, Irák, Libye, Ukrajina). Pokud jsme se proti některým z nich dokázali alespoň umírněně vymezit, měli bychom to považovat za klad. Nedisputuje se v případě ozbrojeného útoku proti smluvnímu státu NATO v Evropě nebo v Severní Americe. Tehdy poměříme kvalitu našeho společenství. Naopak vytvářet si vlastní názor a zaujmout vlastní politickou linii ve vztahu k ofenzivním akcím (oněm „humanitárním bombardováním“ apod.) je zcela legitimní. ■

NABÍZÍME

Institut Václava Klause nabízí knihu **Tomáše Břicháčka „Unie blízka i vzdálená“** (2014). Evropská unie je blízka a všudy přítomná, pokud jde o působení na naše životy, ale zároveň je i vzdálená, pokud jde o možnost občanů podílet se v ní na politickém rozhodování. Na této dichotomii staví Tomáš Břicháček svou knihu nejen názvem, ale celkovou stavbou a argumentací. První část knihy vysvětluje, co chápe autor „unii blízkou“. Druhá část načrtává „unii vzdálenou“. Třetí část diskutuje aktuální otázky. Vynikající příspěvek k výročí deseti letům členství ČR v EU.

198 stran, 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

ZÁPIS ZE SEDMÝCH ROZMLUV NA HANSPAULCE

Pád české koruny: spekulční atak nebo (ne)chtěný výsledek měnové politiky ČNB?

Ve čtvrtek 22. ledna 2015 v dopoledních hodinách se v sídle Institutu Václava Klause konal seminář o důsledcích intervenčního kroku České národní banky z listopadu 2013. Seminář se zúčastnilo zhruba dvacet ekonomů zabývajících se českou ekonomikou a měnovou politikou, byla zastoupena jak ČNB, tak privátní bankovní sektor, profesori a docenti z pražské VŠE, lidé z praxe (jak s oblibou říká vedení ČNB „z trhu“), ale i interní zaměstnanci IVK.

Na pozvánce jsme kromě nadpisu uvedli následující text, který byl dovysvětlením toho, o co nám šlo: „*Pomohlo oslabení koruny ekonomice nebo ji naopak destabilizuje? Je použití kurzu jako nástroje měnové politiky odůvodněné? Jsou opodstatněné obavy z deflace? Čeká eurozónu a s ní i českou ekonomiku japonský scénář? Nepřinese levná ropa místo deflace spíše oživení ekonomiky?*“. Motivací k uspořádání tohoto semináře právě v tuto chvíli bylo na straně jedné další oslabování kurzu české koruny v posledních týdnech, na straně druhé již relativně dostatečný odstup – téměř rok a čtvrt – od původního zásahu ČNB.

Zásadním závěrem z dvou a půl hodinového setkání bylo, že rozpor (a spor), který byl zcela zřejmý již v listopadu 2013, zůstal v podstatě beze změny i v lednu 2015! Žádná strana neudělala žádný posun či úkrok. Stále jsou zřetelné dva odlišné pohledy, nejen na ono konkrétní opatření ČNB, ale i na ekonomiku jako celek a na to, jak má stát (i jeho centrální banka) do ekonomiky zasahovat. Je to spor věcný, spor odborný, spor ideový, ale i spor metodologický.

Odpůrci zásahu ČNB zdůrazňovali zhruba toto:

- za chybu považovali nejen vyvolané znehodnocení kurzu koruny, ale i změnu kurzového režimu a přechod k aktivismu ČNB;
- všímali si nejen bezprostředních efektů tohoto opatření, ale i efektů dlouhodobých, a hlavně efektů nečekaných a nezamýšlených;
- nevěřili a nevěřili motivům původního manévru ČNB, zejména jeho „deflačnímu zdůvodnění“;
- polemizují s relevantností použití termínu deflace jako adekvátního popisu naší ekonomické situace. Polemizují s přesností statistického měření inflace či deflace a důrazně odlišují deflací jako vážnou ekonomickou poruchu (což nebyl náš případ) a deflací, mírný pokles cen v řádu desetin procenta, jako statistický fenomén (se vsí sporností jeho výpočtu

včetně toho, které všechny ceny do toho či onoho cenového indexu zahrnovat);

- polemizují obecně s vhodností tzv. inflačního cílování, ale i konkrétně s volbou cíle v naší zemi na úrovni 2% inflace.

Druhá strana jasně ukázala, že se pořád bojí deflace a že důvěřuje nejen svému cíli (tedy jeho konkrétní hodnotě), ale i cílování inflace jako metodě měnové politiky. Je zřejmé, že si ČNB klade ambiciózní cíle, že chce ekonomiku řídit, regulovat, ovlivňovat, podporovat, že se nechce spokojit s úlohou garanta přiměřeně stabilního fungování měnového systému a přiměřené stability cen. Jeden z účastníků to přirovnal k myšlení generálů – když už máme armádu, tak si aspoň musíme vystřelit.

Zdá se, že jsme zase – jako tolikrát nebo dokonce jako téměř vždy v ekonomii – v polemice o úloze státu a trhu, v polemice o spoléhání se na trh a o respekt vůči němu nebo o víru v moudrý centrální orgán, který bude defekty trhu úspěšně napravovat. Mezi těmito dvěma pohledy na svět je komunikace obtížná a věcné i technické diskuse jsou tím nesmírně ovlivněny.

Byla vznesena i řada varovných otázek:

- byl zásah ČNB vůbec zásahem prorůstovým? Nebo spíše zásahem destabilizačním?
- čekala ČNB větší efekt svého opatření?
- bude dnešní ekonomický vývoj a všechna dosud použitá rétorika ČNB tlačit naši centrální banku k dalšímu oslabování koruny?
- byl před zásahem ČNB kurz české koruny rovnovážný? Jestli ano, je dnešní kurz nerovnovážený? Jaké budou důsledky tzv. exitu, neboli opuštění dnešní politiky ČNB (à la Švýcarsko)? Mnohým se zdálo být měnový kurz před listopadem 2013 významnou stabilní kotvou české ekonomiky – je likvidace této kotvy plusem nebo mínusem pro naši ekonomiku?
- je údajná podpora exportu (při mimořádně vysoké dovozní náročnosti exportu v české ekonomice) posílením nebo oslabením ekonomiky jako celku?
- je vývoj kurzu české měny v posledních týdnech signálem oslabování české ekonomiky, nebo je pouhou racionální reakcí subjektů na trhu, které tím naznačují, že očekávají další zásah ČNB?

Aktivismus centrálních bank, který samozřejmě není specifickostí České republiky, byl řadou účastníků považován za snahu centrálních bank o zvýšení jejich role ve společnosti a ekonomice, což má nutně

negativní vliv na sílu demokracie v zemi. Jednoznačná shoda mezi všemi účastníky panovala v tom, že existují fatální defekty dnešních evropských ekonomických systémů – přeregulovanost ekonomiky a její přetížení sociálním a environmentálním břemenem, a bylo argumentováno, že se to nedá řešit extenzí měnové politiky. Vznikla i debata o tom, zda není důvod předefinovat zákon o ČNB, neboli její mandát, co má či nemá v ekonomice dělat. Nedůvěra v náš současný parlamentní systém však okamžitě vedla k názoru, že je lepší, aby žádné takové pokusy politici vůbec nezkoušeli.

Shrnutí debatu, která byla věcná a vážná (a v každém případě naprosto přátelská), je obtížné. Věřím, že tento pokus o shrnutí jistý základní „flavour“ naší diskuse vystihl. Taková diskuse už měla dávno probíhat namísto jednostranných monologů z té či oné strany. Doufáme, že se nám účastníky podařilo motivovat k tomu, aby své příspěvky rozvinuli do krátkých textů, které bychom vydali jako specifickou publikaci IVK.

P. S.: Je půvabné, že ve chvíli mého dokončení diktování tohoto textu přišla zpráva, že Evropská centrální banka – v boji proti deflaci – zahajuje masové nákupy státních dluhopisů. Je vidět, že nás neposlouchala.

Václav Klaus, 22. ledna 2015.

Předplatné na rok 2015

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.
Studentské předplatné 330 Kč.

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

predplatne@institutvk.cz